

Vysočina
renesanční

Vysočina

renesanční

Stavební aktivity renesance, jež přinášela zesvětštění, individualismus a návrat k antice se soustředily zejména na obytný komfort. Na území kraje Vysočina můžeme obdivovat otevřené arkádové ochozy a lodžie zámků, bohatě zdobené portály měšťanských domů a barevné sgrafitové fasády.

Renesance

Velké Meziříčí

¹ Luteránské gymnázium

Renesanční palác vystavěla paní Alena Meziříčská z Lomnice roku 1578 jako sídlo latinské luteránské akademie. Stavebně je budova obdobou Palazzo Pompei ve Veroně, která byla vlašským stavitelům vzorem. Autorem byl neznámý italský stavitel, který v té době dokončoval renesanční přestavbu zámku. Celý plášť budovy je pokryt sgrafitem s motivem jednoduchého kvádrování.

Stařeč

² Kostel sv. Jakuba Staršího

Pozdně románský kostel byl přestavěn v letech 1734–1754 v barokním slohu. Ušetřena zůstala pouze hranolová věž, upravená ve stylu pozdní renesance s čtyřadvacetihodinovým ciferníkem z roku 1597 a slunečními hodinami.

Jemnice

³ Kostel sv. Stanislava

Každého, kdo se blíží k Jemnici, již zdaleky vítá štíhlá bílá věž kostela sv. Stanislava, vysoká 54 m, která je na požádání přístupná a nabízí nádhernou vyhlídku. Ačkoliv byl kostel založen již v polovině 14. století, jeho dnešní podoba pochází z 80. let 16. století, kdy prošel významnou přestavbou, díky které dnes můžeme obdivovat architektonicky cenné renesanční trojlodí. Z vnitřní výzdoby zaujmou figurální náhrobky majitele panství Jindřicha Meziříčského z Lomnice s manželkou z poloviny 16. století.

Telčský zámek patří mezi klenoty moravské renesanční architektury a jeho kouzlo zesilují i dochované interiéry, jež jsou reprezentativními příklady projevu italského umění na našem území a jeho proměn v prostředí severně od Alp.

Proměna gotického hradu na renesanční sídlo se udála především za vlády Zachariáše z Hradce. Mimořádný je prostor kaple Všech svatých, kde pod rozměrným mramorovým náhrobkem odpočívá iniciátor přestavby sídla Zachariáš z Hradce se ženou Kateřinou, rozenou z Valdštejna.

Zámek je spolu s historickým jádrem města od roku 1992 zapsán na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Objekt nabízí několik prohlídkových tras. Kromě toho lze navštívit zámeckou zahradu, park, další výstavní prostory a muzeum.

Náměšť nad Oslavou

5 Zámek

Zámek v Náměšti nad Oslavou je jedním z nejvýznamnějších příkladů renesančního stavitelství na Moravě. Původní hrad ze 13. století byl moravskými pány ze Žerotína přebudován v letech 1565–1578 na honosné renesanční sídlo, které se zachovalo v téměř nezměněné podobě dodnes. Státní zámek nabízí prohlídku interiéru.

Police

6 Zámek

 Renesanční zámek byl v 17. století za Berchtoldů z Uherčic barokně přestavěn a interiéry získaly bohatou štukovou výzdobu, na níž se podílel Baldassare Fontana. Zámku dominuje pětiposchodová hranolová věž, která návštěvníkům nabízí výhled do širého okolí. Částečně zrekonstruovaný zámek je přístupný veřejnosti.

Z doby renesance se dochovalo několik variant klenutí od kleneb valených až po složité útvary kleneb hvězdicových, arkáda z toskánských sloupků a najdeme zde i tordované dřívky, typické pro románskou renesanci. Zámek je v letních měsících přístupný veřejnosti.

Červená Řečice

7 Zámek

 Areál zámku v Červené Řečici patří mezi nejhodnotnější reprezentanty tzv. české renesance. Stavební aktivity jsou spojeny především s pražskými arcibiskupy, kteří zámek drželi od jeho vzniku, s výjimkou necelých 200 let, až do roku 1948. Renesanční výzdoba fasády se zde rozvinula v pestrých tradičních i originálních ikonografických kompozicích. V lunetových římsách paláce najdeme krásná sgrafita představující světce, pod římsami pak postavy andělů s výjevem Nanebevzetí Panny Marie. Jednu celou stěnu zaujímá zobrazení průvodu s vozovým spřežením a s muži na koních.

Brtnice

8 Radnice

Budova radnice vyrostla v 16. století na místě měšťanského domu zabírajícího dvě středověké parcely. Po požáru v roce 1609 byla přestavěna v duchu renesance. Z té doby se zachovalo zajímavé průčelí s atikovým štítem a cimbuřím, okna s renesančním ostěním, portálky v průjezdu a několik místností s hřebínkovými klenbami. Původně měla radnice ještě věž, která byla zrušena pravděpodobně po velkém požáru v roce 1760.

Jihlava

9 Brána Matky Boží

Brána, jež vznikla v době výstavby města a hradebního systému na počátku 2. poloviny 13. století je jedinou, která se dochovala z pěti středověkých městských bran. Po požáru dostává brána v roce 1564 korunu věže zdobenou atikou, jež dala bráně její specifickou renesanční podobu. V současnosti jsou ve věži umístěny expozice věnované dějinám města, Informační centrum a brána slouží zvědavým návštěvníkům jako vyhlídková věž.

Jihlava

Halové domy

V 16. století se v měšťanských domech v Jihlavě objevuje vysoká zaklenutá hala v patře domu, ve které je umístěno schodiště a arkádová lodžie. Vzniká halový dům.

¹⁰ Muzeum Vysočiny Jihlava

Muzeum sídlí ve dvou spojených renesančních měšťanských domech: v domě s unikátní dvoupatrovou dvoranou s dvojkřídlým arkádovým ochozem na toskánských sloupech a v „Domě mistrů“, který byl dříve majetkem nejbohatšího městského cechu – soukeníků.

¹¹ Oblastní galerie Vysočiny

Galerie disponuje dvěma budovami, jež jsou významnými ukázkami renesanční patricijské architektury Jihlavy 16. století. Dům na Komenského ulici vznikl spojením dvou sousedních domů v roce 1864 a jeho pýchou je vysoká zaklenutá hala, v níž se nachází schodiště a arkádová lodžie. Prostor síně je ukončen osmidílnou klenbou s nádhernou výmalbou.

Telč

¹² Dům č. p. 61

 Jeden z nejznámějších telčských domů je datován ve sgrafitu rokem 1555, kdy byl majitelem domu zámožný pekař Michal, který býval řadu let konšelem a purkmistrem. Jeho dcera Kateřina byla provdána za německého purkrabího Kašpara Ondráčka, který sloužil v Telči na zámku. Na obloučkovém štítě jsou vyobrazeny polofigury ozbrojených starozákonních bojovníků: faraón, Adoniáš, Ason, David, Saul, Serach, Sanacheribus, Nabuchodonosor, Holofernes a Antiochos. Postavy mají mohutné kníry, helmy s pérovými chocholy nebo křídly, čapky či koruny, řasnaté pláště a ohromné zbraně, jak je známe z rytin Albrechta Dürera a jeho současníků.

Telč

¹³ Dům č. p. 15

 Měšťanský dům s nárožním arkýřem má fasádu zdobenou malbami technikou sgrafita s biblickými motivy – pašijovým cyklem a starozákonnými scénami. Na jednom z výjevů je zobrazen i původní vzhled domu s atikovým patrem a cimbuřím. Malby byly objeveny až v roce 1952 při rekonstrukci domu.

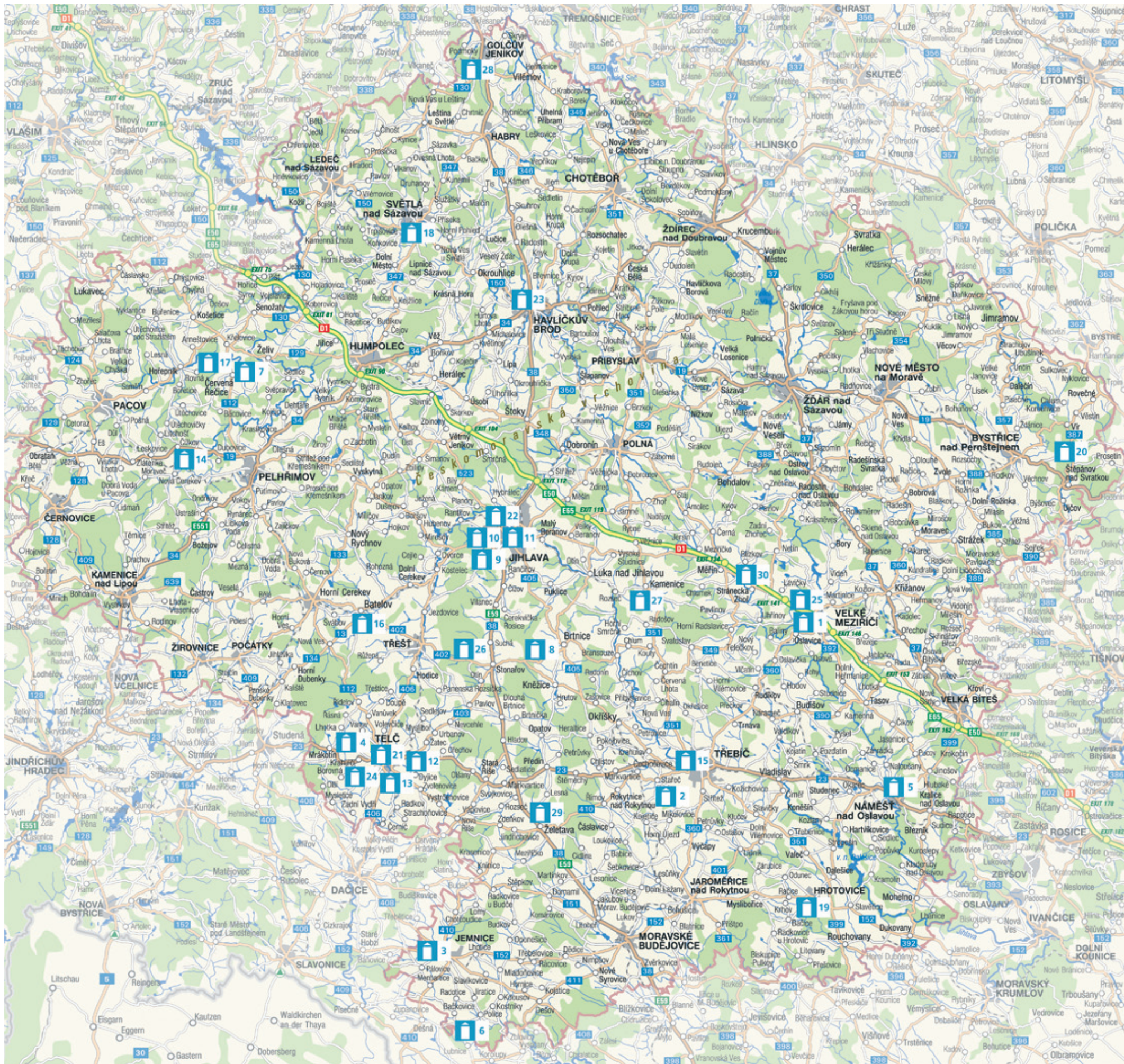
14 Stanovice Špýchar

Ojedinělý renesanční špýchar, po současném majiteli nazýván Pachtův, s cennou fasádou zdobenou psaníčkovým sgrafitem pochází z roku 1596 a je součástí areálu zemědělské usedlosti č. p. 10. V roce 2006 zde bylo otevřeno malé zemědělské muzeum.

Objekty prezentované v publikaci

1. **Luteránské gymnázium Velké Meziříčí** 49°21'13.342"N, 16°0'49.441"E
2. **Kostel sv. Jakuba Staršího, Stařeč** 49°11'51.648"N, 15°49'35.183"E
3. **Kostel sv. Stanislava, Jemnice** 49°1'7.412"N, 15°34'12.492"E
4. **Zámek, Telč** 49°11'6.606"N, 15°27'5.39"E
5. **Zámek, Náměšť nad Oslavou** 49°12'30.813"N, 16°9'47.928"E
6. **Zámek, Police** 48°57'56.913"N, 15°37'37.883"E
7. **Zámek, Červená Řečice** 49°30'38.012"N, 15°10'42.104"E
8. **Radnice, Brtnice** 49°18'14.462"N, 15°40'41.175"E
9. **Brána Matky Boží, Jihlava** 49°23'41.271"N, 15°35'13.526"E
10. **Muzeum Vysočiny Jihlava, Jihlava** 49°23'47.447"N, 15°35'19.963"E
11. **Oblastní galerie Vysočiny, Jihlava** 49°23'50.214"N, 15°35'21.955"E
12. **Dům č. p. 15, Telč** 49°11'2.732"N, 15°27'12.641"E
13. **Dům č. p. 61, Telč** 49°11'3.982"N, 15°27'13.715"E
14. **Špýchar, Stanovice** 49°26'3.792"N, 15°8'16.803"E

Další zajímavé renesanční objekty na území kraje Vysočina

15. **Dům č. p. 64, Třebíč** 49°12'55.608"N, 15°52'43.503"E
16. **Fara, Batelov** 49°18'43.296"N, 15°23'39.159"E
17. **Fara s kaplankou, Červená Řečice** 49°30'40.049"N, 15°10'49.397"E
18. **Kostel sv. Václava, Světlá nad Sázavou** 49°40'2.979"N, 15°24'17.984"E
19. **Kostel sv. Vavřínce, Hrotovice** 49°6'25.073"N, 16°3'21.336"E
20. **Kaple Nejsvětější Trojice, Švařeč** 49°31'23.065"N, 16°21'5.081"E
21. **Městská brána, Telč** 49°10'56.669"N, 15°27'16.612"E
22. **Památník královské přísahy, Jihlava** 49° 24' 23.45"N, 15° 35' 09.05"E
23. **Stará radnice, Havlíčkův Brod** 49°36'22.826"N, 15°34'43.842"E
24. **Radnice, Telč** 49°11'3.604"N, 15°27'11.142"E
25. **Radnice, Velké Meziříčí** 49°21'19.081"N, 16°0'43.957"E
26. **Špýchar, Prostředkovice** 49°17'37.253"N, 15°34'50.546"E
27. **Tvrz, Kamenice u Jihlavy** 49°21'59.26"N, 15°46'41.396"E
28. **Tvrz, Golčův Jeníkov** 49°48'50.825"N, 15°28'41.316"E
29. **Tvrz, Želetava** 49°8'49.898"N, 15°40'17.96"E
30. **Zámek, Stránecká Zhoř** 49°22'41.619"N, 15°55'30.738"E

www.dedictvivysociny.cz

Evropská unie
Evropský fond pro regionální rozvoj
Investice do vaší budoucnosti

Kraj Vysočina

Investice do vaší budoucnosti. Spolufinancováno Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj a krajem Vysočina.

Vydal: Krajský úřad kraje Vysočina, Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, květen 2011, Žižkova 57, 587 33 Jihlava, tel.: 564 602 111, www.kr-vysocina.cz

Neprodejné.